

**ВСП «АНАНЬІВСЬКИЙ АГРАРНО - ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ УМАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Фінанси підприємств»

Спеціальність: D1 Облік і оподаткування

Викладач: Костянтин МЕРЖИЄВСЬКИЙ

2025 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань - <i>D Бізнес, адміністрування та право</i>	Обов'язкова компонента, що формує загальні компетентності
	Спеціальність: <i>D1 Облік і оподаткування</i>	Рік підготовки:
		2-й
		Семестр
		4-й
Загальна кількість годин – 90		Лекції
		16 год.
		Практичні
	18 год.	
	Семінарські	
	6 год.	
	Самостійна робота	
	50 год.	
	Індивідуальні завдання:	
	Вид контролю:	
	Залік	
Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання тощо (міжпредметні зв'язки)	Економіка, економіка підприємств, мікроекономіка, макроекономіка	

Актуальність вивчення дисципліни «Фінанси підприємств» зумовлена ключовою роллю фінансових ресурсів у забезпеченні ефективного функціонування та розвитку суб'єктів господарювання в умовах ринкової економіки. Саме фінанси визначають можливості підприємства щодо інвестування, розширення діяльності, підвищення конкурентоспроможності та стабільності на ринку.

У сучасних умовах господарювання зростає значення фінансового планування, управління грошовими потоками, оцінки ризиків і прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Знання з цієї дисципліни дозволяють ефективно формувати та використовувати фінансові ресурси, оптимізувати витрати, забезпечувати прибутковість і платоспроможність підприємства.

Крім того, вивчення фінансів підприємств є важливим для розуміння взаємозв'язків між різними економічними процесами, адаптації до змін у податковому та фінансовому законодавстві, а також для підготовки фахівців, здатних працювати в умовах нестабільного економічного середовища та цифрової трансформації економіки.

Мета дисципліни: надання студентам теоретичних і практичних знань із сутності фінансів підприємств, їх функції і значущість у ринковій економіці; особливості організації фінансових відносин підприємств та міжгалузевих фінансових відносин; техніку фінансових розрахунків; типову фінансову документацію; прийоми і методи складання фінансової частини бізнес-плану; фінансування та кредитування господарської діяльності і капітальних інвестицій; склад і зміст фінансової звітності та порядок оцінки фінансового стану підприємства.

Завдання дисципліни: навчити студентів визначати показники ефективності використання активів, розраховувати потребу у фінансових та кредитних ресурсах; визначати норматив оборотних засобів, розмір амортизаційних відрахувань, визначати показники ефективності капітальних інвестицій; складати фінансовий план та фінансову звітність; проводити аналіз фінансового стану підприємства; кількісно оцінювати явища й визначати тенденції зміни показників; виявляти фінансові резерви підприємств; приймати рішення за результатами фінансового аналізу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач фахової передвищої освіти повинен набути наступні компетентності/фахові компетентності

Загальна компетентності (ЗК)	ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
------------------------------	---

	ЗК 7. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	СК 2. Здатність використовувати математичний інструментарій для розв'язання прикладних економічних та оптимізаційних завдань в сфері обліку і оподаткування. СК 4. Здатність застосовувати норми права та податкового законодавства України у практичній діяльності суб'єктів господарювання. СК 10. Здатність демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави. СК 12. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

Результати навчання:

<p>РН 1. Знати економічні категорії та закони для розуміння зв'язків, що існують між процесами та явищами в різних економічних системах.</p> <p>РН 2. Розуміти місце предметної області в загальній базі знань та значення облікової, податкової і статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів під час розв'язання проблем сфери економічної відповідальності підприємств.</p> <p>РН 3. Визначати сутність об'єктів обліку і оподаткування для розуміння їх ролі та впливу на результати господарської діяльності.</p> <p>РН 5. Застосовувати математичний інструментарій для розв'язання прикладних завдань у сфері обліку і оподаткування.</p> <p>РН 7. Характеризувати господарські операції та процеси, вміти документально їх оформлювати для відображення в обліку підприємств.</p> <p>РН 8. Формувати й аналізувати фінансову, податкову і статистичну звітність для визначення показників забезпеченості підприємства ресурсним потенціалом та його ефективного використання.</p> <p>РН 9. Дотримуватися вимог податкового законодавства щодо розрахунку і сплати податків, зборів, обов'язкових платежів, їх обліку та формування податкової звітності суб'єктів господарювання.</p> <p>РН 10. Формувати і надавати обліково-аналітичну інформацію для ухвалення управлінських рішень з метою підвищення ефективності бізнесу.</p> <p>РН 11. Визначати і аналізувати фінансово-економічні показники діяльності підприємства для виявлення резервів раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.</p>

PH 12. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для розв'язання задач з обробки даних у сфері професійної діяльності.

PH 15. Володіти державною та іноземними мовами у професійній діяльності.

PH 16. Вміти працювати самостійно і в команді, нести професійну відповідальність за результати роботи, дотримуватися норм та стандартів професійної етики для досягнення спільної мети.

PH 17. Дотримуватися вимог професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення економічного розвитку України.

PH 18. Дотримуватися безпеки життєдіяльності та вживати заходів щодо збереження навколишнього середовища.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

	Назва розділу, модуля, теми програми	Обсяг годин за робочою навчальною програмою				
		всього	з них:			
			лекції	практичні заняття	семінарські заняття	самостійне вивчення
1	2	3	4	5		6
1.	Основи організації фінансів підприємств	6	2	-	-	4
2.	Формування капіталу підприємства	8	-	2	-	6
3.	Фінансові аспекти формування та використання необоротних активів	8	2	2	-	4
4.	Оборотні активи та джерела їх формування	10	2	2	2	4
5.	Організація грошових розрахунків підприємства	8	-	2	-	6
6.	Доходи, витрати, фінансові результати та їх використання	8	2	2	-	4
7.	Оподаткування підприємств	8	2	2	-	4
8.	Кредитування підприємств	8	2	2	-	4
9.	Фінансове планування на підприємствах	8	2	2	2	2
10.	Оцінювання фінансового стану підприємства	10	2	2	-	6
11.	Фінансова санація і банкрутство підприємства	8	-	-	2	6
	УСЬОГО	90	16	18	6	50

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		За 4-бальною шкалою	За 12-бальною шкалою
90 – 100	A	відмінно	10-12
82-89	B	добре	7-9
74-81	C		
64-73	D	задовільно	4-6
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	3
0-34	F		1-2

ВІДПОВІДНІСТЬ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦЬОЇ ОСВІТИ

Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
			екзамен	залік
A	Здобувач фахової передвищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	
B	Здобувач фахової передвищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
C	Здобувач фахової передвищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
D	Здобувач фахової передвищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
E	Здобувач фахової передвищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за			

	початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
FX	Здобувач фахової передвищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зареховано
X	Здобувач фахової передвищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Рекомендована література Базова (основна)

1. Податковий кодекс України від 2.12.2010 № 2756-VI зі змінами та доповненнями <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV зі змінами та доповненнями <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/>.
3. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. №1576-ХП, зі змінами та доповненнями <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
4. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. №2121-111 зі змінами і доповненнями <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
5. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. №996-XIV зі змінами та доповненнями <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14/>.
6. Про державний бюджет України на 2017 рік: Закон України від 21.12.2016 р. №1801-VIII <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1801-19>.
7. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затверджено Постановою НБУ від 12.11.2003 р. №492 зі змінами та доповненнями <http://zakon5.rada.gov.ua/law/show/z1172-03>.
8. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджено Постановою НБУ від 21 січня 2004 р. №22 зі змінами та доповненнями <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>.
9. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями. Постанова Правління НБУ від 30.06.2016 №351 <http://zakon0.rada.gov.ua/law/show/v0351500-16>.
10. Бечко П. К., Бондаренко Н. В., Власюк С. А., Кобилянський М. О. Інвестиційно-інноваційні пріоритети розвитку регуляторних механізмів підприємницької діяльності аграрного виробництва. Журнал «Економіка та держава». № 3. 2020, С. 88 – 93.
11. Бондаренко Н. В., Бечко П. К., Власюк С.А., Барабаш Л.В., Нагорна Ю.І. Камеральні податкові перевірки і методи їх проведення в умовах розвитку інформаційних технологій. Збірник наукових праць УНУС / Редкол.: О.О. Непочатенко та ін. Умань: Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2020. Вип. 96. Ч.2 : Економічні науки. С. 159-178.
12. Бондаренко Н. В. Бечко П. К., Бечко, В. П., Наталич О. С. Інноваційний розвиток кредитного ринку. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2021. Вип. 98. Ч. 2 : Економічні науки. С. 20-29.

13. Bondarenko N. V., Vlasiuk S. A., Derkach T. A. Investment attractiveness of ukrainian agrarian sector. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2021. Вип. 98. Ч. 2 : Економічні науки. С. 195-203.

14. Бечко П. К., Бондаренко Н. В., Власюк С. А., Наталич О. С. Удосконалення системи регулювання кредитного ринку. Ефективна економіка. 2021. № 8. URL:

<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9141>

15. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навчальний посібник / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. К. : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.

16. Боронос В.Г. Антикризове фінансове управління у підприємстві / В.Г. Боронос, І.Й. Плікус, Л.Ф. Соколенко: Підручник. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: За заг. ред. д.е.н., проф. І.М. Сотник, д.е.н., проф. Л.М. Таранюка. Суми: ВТД «Університетська книга». 2018. С.95-118.

17. Любенко Н.М. Фінанси підприємств: навчальний посібник / Н. М. Любенко. К: ЦУЛ, 2019. 264 с.

18. Нікола С.О. Фінанси підприємств : навч. посіб. / С. О. Нікола. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2020. 206 с.

19. Фінанси підприємств: навчальний посібник / В.І. Аранчій, В.Д. Чумак, Л.В. Бражник. 2-ге видання, розширене та доповнене. Полтава: РВ ДПАА, 2018. 350 с.

20. Фінанси різних форм бізнесу : навч. посіб./ Н.Г.Пігуль, О.В.Дейнека, Н.А.Дехтяр, О.В.Люта. Суми : Сумський державний університет, 2017.337 с.

21. Непочатенко О.О., Мальований М.І., Власюк С.А., Колотуха С.М., Бондаренко Н. В. Особливості фінансово-кредитного забезпечення товаровиробників аграрної сфери України. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О.

Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2022. Вип. 100. Ч. 2 : Економічні науки. С. 197-208.

22. Бечко П. К., Власюк С.А., Бондаренко Н. В., Непочатенко О.А., Кобилянський М.О. Регуляторний механізм в системі страхових ризиків суб'єктів підприємницької діяльності аграрної сфери. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2022. Вип. 100. Ч. 2 : Економічні науки. С. 179-187.

23. Бечко П. К., Бондаренко Н. В., Гузар Б.С., Цимбалюк Ю. А., Нагорний В. І. Роль функціональних елементів бюджетного менеджменту за умов ринкових перетворень. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань

: Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2022. Вип. 100. Ч. 2 : Економічні науки. С. 56-65.

24. Бечко П. К., Бондаренко Н. В., Пташник С. А., Непочатенко О.А., Гавриленко О. А. Роль диверсифікації в розвитку ринку кредитних ресурсів для суб'єктів аграрного бізнесу. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О.

Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2023. Вип. 102. Ч. 2 : Економічні науки. С. 48-59.

25. Непочатенко О.О., Бечко П. К., Бондаренко Н. В., Пташник С. А., Пономаренко О. В. Digitalization of the monetary system: institutional and regulatory aspects. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2023. Вип. 102. Ч. 2 : Економічні науки. С. 7-16.

26. Бечко П. К., Бондаренко Н. В., Власюк С.А., Ролінський О. В., Нагорний В. І. Прогнозування розвитку ринку кредитних ресурсів для суб'єктів аграрного виробництва. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О.

Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2023. Вип. 102. Ч. 2 : Економічні науки. С. 219-233.

27. Бечко П. К., Бондаренко Н. В., Пташник С. А., Трушевський О. О., Пономаренко О. В. Особливості функціонування систем соціального страхування зарубіжних країн та його адаптація у вітчизняну практику. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2023. №10.

Додаткова

28. Бланк І. А. Управління прибутком. Видання друге. К. :«НІКА», 2018. 324 с.

29. Бондаренко Н.В., Заярна В.О Лізинг як форма кредитування підприємств. Актуальні питання сучасної економіки : матеріали XIV Всеукраїнської наукової конференції за міжнародною участю, 15 листопада 2022 р. Умань :УНУС. 2022. С. 18-21.

30. Бондаренко Н. В., Бечко П. К. Фондовий ринок та його роль у фінансуванні національної економіки. The 5th International scientific and practical conference "Science and innovation of modern world" (January 25-27, 2023) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2023. p. 565-573.

31. Бечко П. К., Бондаренко Н. В. Специфіка формування та інтеграції у глобальний ринок фондових ринків України. The 4th International scientific and practical conference "Science and technology: problems, prospects and innovations" (January 18-20, 2023) CPN Publishing Group, Osaka, Japan. 2023. 565 P.468-477.

32. Бечко П. К., Бондаренко Н. В. Міжнародний досвід соціального забезпечення. The 1st International scientific and practical conference "European scientific congress" (February 20-22, 2023) Barca Academy Publishing, Madrid, Spain. 2023. P. 393-402.

33. Бондаренко Н.В., Бадзьор Р.С. Проблеми антикризового управління. Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин, матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції. 25 травня 2023 р. Умань : 2023. С. 8-9.

34. Бондаренко Н.В., Мігур І.О. Особливості антикризового управління. Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин, матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції. 25 травня 2023 р. Умань : 2023. С. 9-11.

35. Бондаренко Н.В. Проблеми кредитування агроформувань в умовах воєнного стану. Фінансово-кредитне та обліково-аналітичне забезпечення післявоєнного відновлення економіки України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 5-6 жовтня 2023 р. Київ: НУБіП України, 2023. С. 13-15.

36. Бондаренко Н.В., Власюк С.А. Оцінка сучасного стану розміщення депозитів. Стратегічні напрями підвищення конкурентоспроможності підприємств в сучасних умовах господарювання: Збірник тез доповідей VII Всеукраїнської науково – практичної заочної конференції. За загальною редакцією Н.Г.Мехеди. м. Черкаси, 17 квітня 2020 року. Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького. 2020. С. 224-228.

37. Бондаренко Н.В. Шляхи оптимізації кредитування фермерських господарств під заставу землі. Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституціональних змін : зб.матер. Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (м. Полтава, 22 жовтня 2020р.). / за ред. Пилипенко К.А. Полтава : ПДАА, 2020. С. 515-520.

38. Бондаренко Н. В., Вовчанська А. В. Стан фінансової безпеки малого й середнього підприємництва в Україні. Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки: [матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (18 лютого 2021 р.)] / відп. ред. О.М. Павлова, К. В. Павлов, Л. В. Шостак, А. М. Лялюк. Луцьк, 2021. С. 141-143.

39. Бондаренко Н.В., Мельник К.М. Напрями підвищення фінансової безпеки аграрних підприємств. Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки. 1 листопада 2019 року. Полтава: РВВПДАА. 2019 С.91-93.

Інформаційні ресурси

Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua.

Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: www.minfin.gov.ua.

Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.

Законодавство України. – Режим доступу: www.zakon/rada.gov.ua.

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua>.

Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/>.

Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. – Режим доступу: www.imf.org.

Офіційний сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу: www.me.gov.ua.

Український фінансовий сайт. – Режим доступу: www.Finance.com.ua.

Український бізнес портал. – Режим доступу: <http://ubp.com.ua>